

Življenjske razmere v Mariboru

Maribor, 10. februarja.

Način razdelitve kart se je v Mariboru 100% obnesel. Karte so se razdelile po hišnih posostnikih. Ta način se je bolj obnesel, kakor pa razdelitev v drugih mestih. Zaradi tega ni bilo od srede do danes, ko je preskrbovalni urad sprejmal reklamacije, skoraj nobenih pritožb. Edino nekaj služnikov, ki so ravno med razdelitvijo nakazne menjavale gospodjarje, je ostalo brez kart. Tudi tistim, ki so napačno vpisali ali pozabili vpisati nekatere potrošnike, ni bilo mogoče pomagati ter so morali napake sedaj popraviti. Preskrbovalni urad je uvedel sedaj dve poslovalnici. Ena, ki posluje samo za trgovce in peke, se nahaja v uradnih prostorih Mestnih podjetij, druga pa posluje za lastnike nakazne ter vodi vse tozadevne kartoteke v novih poslovnih prostorih v Slomškovi meščanski šoli v Miklošičevi ulici.

Preskrbovalni urad je uvedel strogo kontrolo ter je vsaka zloraba izkazna tako rekoč izključena. Vsi vpisi v kartoteke se izvršijo vzporedno s policijskimi prijavi in odjavami bivališča tako, da je kontrola zelo natančna. Na podlagi tega je bilo že mogoče razkrinkati nekaj posebnih zvilih posameznikov, ki so si skušali z dvojnimi prijavi zagotoviti več nakazne. Na drugi strani pa se je spet ugotovilo, da so nekateri prijave o zlorabah samo posledica zavisti in jeze.

Prihajajo pa pritožbe pekovskih mojstrov, da je padel konzum kruha za 50%, odkar se sme prodajati samo kruh iz mešane moke. S tem so pekovski mojstri močno prizadeti ter se boje, da bi morali omejiti obrate ter zmanjšati število namoščenec. Toda mislijo, da je ta pojav samo prehodnega značaja. Mnoge družine sedaj trošijo

svoje zaloge ter še doma pečejo kruh iz pšenične moke, ko bodo pa zaloge izrpane, pa se bodo že navadile na kruh iz mešane moke ter se bo potem konzum zopet dvignil.

S kruhom bi bilo mesto kolikor toliko založeno in ni nobenega pomanjkanja, pač pa se pozna to pri masti. Preteklo soboto, ko je bil v Mariboru tržni dan, niso mesarji spravili na trg slanin, kateri je cena v Mariboru maksimirana na 24 din za kg. Mesarji izjavljajo, da so morali plačati svinje po 22 in pol din za kg in ne morejo zategadelj prodajati slanin po 24 din. Zaprsoili so pri mestni občini za dovoljenje za zvišanje cen slanini, odgovora pa še niso dobili. Med tem pa so v soboto špeharji pripeljali na trg precej slanin, katero so prodajali brez kože po 25 din kilogram. Naval na slaninarje je bil tolik, da so do 8 ure vse svoje zaloge razprodali. Nato pa so mesarji ovadili slaninarje policiji, češ da se ne držijo maksimirane cene. Slaninarji dokazujejo, da niso ničesar zakrivali, pač pa je krivda na maksimalnem ceniku v Mariboru, kjer ni posebej označena cena za slanino brez kože, dočim predvideva cenik mesta Ljubljana za takšno slanino 25 din za kg. Mesa pa je bilo na trgu dovolj.

Na trgu se opaža pomanjkanje krompirja, katerega privržajo kmetje le malo. Obenem se je krompir obetno podražil, pa še po tej ceni se težko dobi. Preteklo soboto so ga kmetje pripeljali le tri voze in 9 vreč ter je bil v nekaj minutah razprodan. Slabo je založen trg v Mariboru s sadjem, kar je zaradi pozne sezone in slabe lanske letine razumljivo. Jako malo prinašajo kmetice na trg perutnine, ki je povrh zelo draga.

Ljubljana od včera do danes

Vsako jutro leži nad mestom megla, ki je posebno nadležna za nadušne. Megla se vlači nizko, se ovija Golovca in Gradu in se kar noče in noče dvigniti. Proti deseti dopoldanski uri pa se le počasi dvigne in redči. Jutra so še mrzla, tako da človek ne bi podvomil, da smo še v zimi. Ko se pa megla dvigne in razprši, posije zlato sonce. Sončni žarki so topli. Toplota občutimo posebno še zaradi tega, ker so bili nekateri zimski dnevi pasje mrzli. Kako prijetno je postati in uživati sončne žarke. Še skoraj pol meseca nas loči od sv. Matije, o katerem pravijo, da led razbija. Letos, kakor se zdi, z ledom ne bo imel posebne težave. Sončni žarki led in sneg kar vidno jemljejo. Led na cestah se mehča in taja. Ne bo treba veliko dni, pa bomo ostali brez zimskega spomina — snega. Kosi so že tudi začeli peti svojo pesem, kar je za ta čas precej nenavadno. Če pa že pojo, potem je to znamenje, da bo spomlad in lepo vreme kmalu v deželi. Smučarji, ki v letošnji zimi, vsaj v dolinah niso prišli na svoj račun, se bodo morali potruditi v višave, kjer se bo sneg še dolgo držal. Sicer pa pravi smučarji mnogo rajši uživajo višinsko smuko in zdravo višinsko sonce. — Dan je precej daljši in zimi bomo dali kmalu končno slovo za to leto.

Zadnji dan za krušne karte

Mestni preskrbovalni urad opozarja vse zamudnike, ki si doslej še niso priskrbeli krušnih kart, da jih določeno nepreklicno samo še danes in jutri, v sredo, 12. t. m., dopoldne in popoldne v II. nadstropju Mestnega doma. Preskrbovalni urad mora sedaj naglo napraviti zadnji pregled krušnih kart, da najde tiste, ki so se po večkrat prijavili za karte ali tudi karte po dvakrat in celo po večkrat dobili. Natančno pregledovanje 70.000 krušnih kart je pa tako ogromno delo, da mestni preskrbovalni urad nikakor ne bo mogel več podpirati malomarnih zamudnikov, ki bi prišli po svoje krušne karte šele v četrtek ali celo pozneje. Seveda mora vsakdo prinesiti s seboj legitimacijo in sploh dokaze o svoji upravičenosti, da dobi krušno karto. Kdor torej ne pride po krušno karto v II. nadstropje Mestnega doma vsaj jutri, v sredo, dne 12. t. m. popoldne, krušne karte ne bo dobil.

Nesreče od nedelje do danes

Ze v nedeljo proti večeru so v ljubljansko bolnišnico začeli prihajati prvi ponesrečenci. V Retci pri Bledu je nakladal Jože Gunda hlode. Pri tem delu se je en hlood zavalil nanj in je nesrečni Gunda oblezel pod njim s hudimi poškodbami. Zlomil si je več kosti na nogi in rokah. Zaradi poškodb je njegovo stanje zelo resno. — Tam na Rakovniku je bilo v nedeljo kar živahno. Tekme so bile in gledalcev ni bilo malo. Smučali so se, da je bilo kaj. Pri tem pa ni imel sreče dijak Marjan Vertelj iz Ljubljane. Padel je in si zlomil nogo. — Jože Seidl, delavec iz Tržica, pa je na saneh vozil drva domov. Po klancu navzdol je zavora odpovedala. Seidl se je z vso močjo zaletel v drevo. Pri tem si je zlomil levo in je tudi sicer dobil nekaj notranjih poškodb. — Petletni posostnikov sinček Branko Sršen si je tudi nadel smuč in jo mahnil po snegu v prirodo. Pa ni prišel daleč. Na poti je padel in si zlomil desno nogo. — Triletni delavec sinček Alojz Albrecht z Vrhnike je doma

padel s stola in si zlomil levo. — V Novih Jaršah je padel komaj 16 mesecev star otrok Marija Oselova na razbeljen štedilnik. Hudo se je opekla po obrazu in životu. — Ivana Račkova pri Kočevski Reki je doletela pred dnevi v gozdu huda nesreča. Pripravljala je drva. Spodrsnilo mu je na strmem bregu. Padal je po strmem bregu in končno oblezel na kupu kamenja. Pri padcu si je zlomil hrbtenico. Tako nevarno poškodovanega so pripeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so se mnogo trudili za njegovo zdravje, ali bilo je vse zaman; v nedeljo zvečer je nesrečni Rački podlegel poškodb.

Revni ljudje se bore za orno zemljo, da bi sami sejali in sadili

Slov. Konjice, 11. febr.

Tukajšnji občinski preskrbovalni urad je zabeležil preko 4500 prijavljenih rodbinskih članov, ki so zaprosili za izdajo uradnih nakaznic za moko ali kruh. Ako vzamemo, da šteje občina Slov. Konjice nekoliko več kot 6000 duš, je ta številka nekoliko presenetljiva. Število pa ne bi doseglo takšne višine, če ne bi skoro polovico občine oklestila toča tako, da bodo posledice občutiti prizadeti ljudje najmanj tri leta.

Prvi, ki imajo na živiliških nakaznicah pri nas interes, so tovarniški delavci ter številni ljudje brez vsakega premoženja kot vinčarji in druge od dnevnega zaslužka odvisne družine. Ker pa je tudi precej malih posostnikov in kočarjev zlasti v Skalcah, na Sp. Prelogah, Vešeniku, Tapanjskem in Tolstem vrhu, ki nimajo doma toliko zemlje, da bi jim rodila zadostil hrane za vse leto, morajo moko kupovati. Po mnogih naših domovih vladajo glede prehrane hude neprijetne in marsikje jedo dvakrat na dan — ajdovo čorbo, repo, korenje in slinčo, da se preživijo.

Lastniki obsežnejših kosov zemlje so prišli na precej zgrešeno misel, da morajo to leto samo za sebe posaditi in vsejati, dinarjem pa bodo dali za delo samo plačo. Tako je bila mnogim najemnikom odpovedana zemlja za krompir, zelje, koruzo in podobno z izgovorom, da bo treba to leto za živino več pridelati. Kje pa naj sedaj delovni človek najame tistih nekaj arov, da bo imel na jesen kaj shraniti?

Strah naših kmetov in drugih lastnikov orne zemlje je neupravičen, upravičena je skrb drugih za prehrano. Apeliramo zato na te, da ne spreminjajo svoje rešitve glede razdelitve orne zemlje, ki je vsem danes enako potrebna.

Poziv lastnikom vozil. Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike avtomobilov, avtobusov, motociklov, kočij in biciklov, da čimprej prijavijo svoja vozila za leto 1941 in da pravočasno plačajo tako na svojo vozniško izkaznico, v kolikor to namreč letos še niso izvršili. Rok za letno prijavo vozil in za plačilo redne takse je samo do 28. t. m. Po tem času t. j. od 1. marca dalje bodo morali zamudniki plačati poleg redne še kazensko takso po tarifi 100 zakona o takсах. Prijave za bicikle pa se prejemajo na vseh postajah tuk. polic. straže samo do 18. t. m.

Pozabljenost v januarju

Da so ljudje kar venomer pozabljivi, jim skoraj ne gre zameriti, ker so pač časi taki. Hudo je življenje, ko je pa tako drago in pa še zunanje-politični dogodki so razrahljali ljudem živce in ni nič čudnega, če izgubiš prstan iz torbice ali pa pozabiš dežnik v tramvaju. Ljubljanski policijski upravi so bili prijavljeni naslednji predmeti, ki so jih ljudje pozabili ali izgubili januarja meseca (navajamo samo važnejše predmete): 1 bankovec za 500 din, 3 bankovci po 100 din, 5 bankovcev po 100 din, 3 bankovci po 100 din; zlata ura z dvojnimi pokrovom, švicarske znanke, tanka, s kratko verižico in majhnim štiroglatim obeskom; zlata ženska zapestna ura s črnim trakom; srebrna moška žepna ura s pokrovom in zlatim obeskom konjenika; srebrna verižica s srebrnim obeskom; damska zapestna krom-ura; ročna srebrna ura znanke »Arkadija«; zlata broška, okrogla in zvita; moška zapestna nikelasta ura z rjavim jermenikom; moška zapestna ura s tankim pasom znanke »Watic«; usnjata rjava listnica z 5000 din, 1 fotografijo in z voznim redom z naslovom Čermelj Avgust; usnjata rjava listnica z 250 din in 1 ključkom; denarnica v obliki podkve z enim bankovcem za 500 din; denarnica z 700 din; listnica s tremi legitimacijami na ime Jaklič Franjo in z nekaj fotografijami; črna listnica z enim bonom za 600 din, vojaško knjigo, dvema jedilnima nakaznicama in s šestimi slikami; denarnica z enim bankovcem za 500 din in dvema kovancema po 20 din; denarnica z 120 din in s kovčgovim ključem. denarnica z 500 din in dvema železn. vozn. listkoma Ljubljana—Kranj; denarnica z dvema bankovcema po 100 din, okrog 80 din drobiža in voj. objava na ime Pezdirc Jože; denarnica s 500 din in z enim ključem; ženska denarnica s 5 ključji in okrog 20 din drobiža; denarnica z 99 din in zastavnim listkom; denarnica z 200 din; žepna denarnica s 100 din; denarnica z 70 din; denarnica s 50 din, zlatim poročnim prstanom, grav. na ime »Irma 18. 8. 1920«; ženska torbica z 2 bolnišk. listkoma in 2 ključema; rjav krznen ovratnik iz dihurjeve kože; rjava aktovka z dvema predalom; svetlorjava aktovka iz svinjske kože z notesom in vzorci predvira ter 2 pismi, naslovljeni na Brača Graner; aktovka s knjigo Betriebsbandbuch der Lak in Farben; prometna knjižica na ime Antolek; ženska volnena, svetlo-modra, pletena jopica; konjska odeja in platen pas za pripenjanje odej; ženska očala z zlatim okvirjem; etui od rožnega venca s srebrno enokrovno žensko uro; prometne knjižice od koles na imena: Vrhovec Olga, Vojska Danilo, Kos Matija, Mravlje Milan, Globelnik Anton; evidenčne tabele od koles št.: 2-138859-1, 2-8335-1, 2-13148-1, 2-17168-1, 2-17168-1, 2-8187-1, 2-10723-1; vojaška legitimacija, legitimacija Ljublj. kreditne banke na ime Pleško Albin, legitimacija za 6 polovičnih voženj, zastavna listka Mestne zastavljavnice Ljubljane.

Drobne vesti

Osijek, 11. februarja. j. V Retfali, v okolici mesta, je bil pred kratkim izvršen grd zločin, katerega žrtev je bila vdova Taža Jeluzić, za katero se je govorilo, da ima precej denarja, kajti bila je zelo štedljiva. Zločinci, ki so se tega denarja polakomnili, so starko ubili, nato pa odnesli 9000 dinarjev. Preiskava sprva ni našla nobene prave sledi za morilec. Presenečenje pa je bilo veliko, ko so prišli dva mladoletna pobalina, ki sta zločin izvršila in vseh devet tisočakov v nekaj dneh zapravila. Eden od njiju je bil vajenec, ki se je pri vdovi učil dimnikarske obrti.

Zagreb, 11. februarja. j. Hrvaški prehranjevalni zavod Pogod je dobil od finančnega ministrstva dovoljenje, da sme uvoziti iz tujine 1.200.000 kilogramov sladkorja, ne da bi mu bilo treba plačati državno trošarino. S to uvoženo količino sladkorja bodo na Hrvaškem pokrili vse potrebe po sladkorju. Pomanjkanje ni nastalo zaradi zmanjšanja proizvodnje jugoslovanskih sladkornih tovarn, pač pa zaradi kopičenja zalog pri zasebnikih.

Sarajevo, 11. februarja. j. Sarajevske občine še ni dobila novega občinskega odbora, čeprav so se nedavno razširili glasovi, da je bila nad vsemi prizadetimi političnimi skupinami dosežen sporazum. Pogajanja so se razbila ob prvem podžupniškem mestu, katerega zahtevajo zase Hrvatje kakor Srbi, medtem ko oboji prepuščajo župansko mesto muslimanom, ki imajo v mestu večino. Po statistikah iz l. 1931. pa je dokazano, da je v Sarajevu več Hrvatov kakor Srbov. Tedaj je bilo poleg 30.000 muslimanov še 21.372 katolikov in 18.603 pravoslavnikov ter 7726 judov. Hrvatje se opirajo na te številke in zato nečisto odjenjati od zahteve po mestu prvega podžupana.

Osijek, 11. februarja. j. Nedavno je bilo v Osijeku zborovanje nemškega Kulturbunda. Govorniki so ugotavljali, da se nemstvo dobro organizira in da so bili odstranjeni vsi notranji spori v nemški manjšini. Ugotovili so tudi, da živi v Osijeku 15 tisoč Nemcev, ki so v Kulturbundu organizirani. Z zborovanja so poslali svojemu voditelju dr. Janku Seppu vdanostno brzojavko, v kateri je bilo rečeno, »zdrženo nemstvo v Osijeku in okolici pozdravlja vas in vam obljublja brezmejno poslušnost in zvestobo. Sieg heil!«

ske št. 15224 in 5274, delavska knjiga stare izdaje na ime Triplat Apolonija, davčna knjiga na ime Koščak Marija, legitimacija od Saveza grafiških radnika na ime Kopač Stefanija in sodni odlok, železna veriga od kolesa tovrnega avtomobila, veriga od avtomobila DKW in ključ Wertheim od stanovanja št. 789528.

Predsednik angleške vlade o bodočem razvoju vojne

„Prišla je ura, ko se je treba svobodno odločiti za zmago ali za smrt“

Predsednik angleške vlade Churchill je v zadnjem govoru po radiu med drugim izjavil:

»Po neutemeljeni italijanski vojni proti Grčiji se je zaradi angleških ojačenj v Afriki začel zmogovit pohod, ki bo uničil italijanski imperij. Po bliskovitem udarcu skozi puščavo na Sidi Barani je bilo jasno, da je v nevarnosti vsa vzhodna Libija. Vojska generala Wavella je v osmih tednih zasedla 800 km dolg predel ozemlja, 150.000 mož italijanske vojske tu je bilo ujeto in uničeno. Vsa Cirenajka, velika kakor Anglija, je v angleški oblasti, osvobodena so arabska plemena, ki so bila trideset let pod Italijo. Egipt in Suez sta s te strani zavarovana, pristanišče Bengazi bo v nadaljevanju vojne na Sredozemlju igralo še veliko vlogo na korist Anglije.

Ti uspehi so zaslug angleških vodilnih poveljnikov, generalov in admiralov. Mornarica je v nedeljo z najtežjimi topovi bombardirala Genova in dokazala, da Anglija še ovladuje morje.

V vzhodni Afriki prodirajo Angličji s treh strani v italijanski imperij in hočejo Abesinijo osamiti, da se bo vdala. Domačini pomagajo pri tem poslu, s čimer se popravljajo krivice, storjene Abesiniji pred petimi leti.

Ne bo treba dolgo čakati odgovora na vprašanje, kaj je Nemčija vse pripravljala to zimo. Pred nekaj meseci sta Nemčija in Italija začeli z vojno proti Grčiji, si pridružili Madžarsko. Nemčija je spravila Romunijo pod svoj vpliv, njene čete stoje ob Črnem morju. Tudi v Bolgarijo so že prišle prve nemške strazhe, ki napovedujejo bližajočo se pohod Nemcev. Zdi se, da je bolgarska vlada dovolila, da je več tisoč nemškega letalskega osebja že prišlo v Bolgarijo ter zasedlo vsa letališča, ki so odslej uporabljiva za Nemce. Potekajo velike priprave za vdor nemške vojske v Bolgarijo ali čez njo. Morda se je to zdaj že začelo.

Ce bi danes vsi balkanski narodi stali trdno drug ob drugem, s podporo Turčije in Anglije, bi poteklo veliko mesecev, preden bi nemška vojska in letalstvo tu kaj opravila. Spominjajo naj se usode Belgije in Holandije, ki sta prepozno prošili za angleško pomoč. Upamo, da bolgarski narod, ki je moral 25 let nositi posledice vstopa v svetovno vojno, ker ni verjel v angleško zmago, ne bo ponovil te napake danes.

V Franciji Laval pripravlja Nemčiji oblast nad Francijo in nad Italijo, ker ne ve, kako se bo vojna razvijala. Ve samo to, da se bo Anglija borila tudi v Sredozemlju.

Ta vojna se bo končala s tistim, kar se bo zgodilo na morju, v zraku in zlasti s tistim, kar se bo zgodilo na angleškem otočju. Sedanja vojna ni vojna ogromnih armad, temveč vojna ogromnih količin granat. Angliji ni potrebna ameriška vojaška pomoč, temveč vojne potrebščine. Amerika bo Angliji prav gotovo zadostno pomagala z vsem, kar potrebuje.

Sovražnik je sredi vojaških, gospodarskih in političnih težav in bo zaradi tega prav kmalu moral izvesti napad na naše otočje. Mi smo na kopnem, v zraku in v brodvah dosti močnejši kakor kdaj koli prej. Moramo pa svobodno odločiti, da zmagamo ali umremo in ta sklep preveva štiri milijone dobro oboroženih angleških vojakov, ki imajo izborne poveljnike. Ni lahko delo zavzeti otok, kakor je Anglija. Pripravljeni pa moramo biti na vse. Najbrž bo prišlo do napada s padalci, s plini in v posebnimi malimi motornimi čolni. Če hoče nasprotnik vojno dobiti, mora uničiti Anglijo.

Roosevelt je pred nedavnim poslal pismo, v katerem pravi, da človeštvo z vsem strahom in z vsem upanjem pričakuje bodoče usode Anglije. Anglija odgovarja, da ne bo pokleknila ne omahovala ter se ne bo utrudila. Dajte nam orožje in mi bomo svoje delo opravili!«

SELDON TRACE:

KORAKI V NOČI

Roman s slikami

Miss Bugh je zastala sapa in zdelo se ji je, kot bi prisostvovala brezobzornemu obredu. Kmalu potem je človek nagnil kip proti sebi, ga dvignil s podstavka in ga prenesel. Ves upogoben pod težkim bremenom, ga je preko cele dvorane nesel do drugega podstavka. V tem času, ko je postavljal tja kip, je miss Bugh ališala hrupovo piskajoče dihanje. Nato se je človek vzravnil, vzel svojo električno luč in se vrnil do prvega podnožja. Slišal se je slab šum, kot neko škripanje. Nato je svetloba izginila in v galeriji je ostal le dojem praznine in tišine.

Vea prepadena se je vrnila miss Bugh skozi salon po mehkih debelih preprogah preko predsobe nazaj v kuhinjo.

Tu je slišala grozoten vzklík in videla starega Hatheringtona, kako jo je opazoval s prepletenim pogledom in drgal s tresočo roko svečo.

»Za Božjo voljo, miss Bugh, kako ste me oplašile!«

Miss Bugh se prisiljeno zameje.

»Res! No, vidite tudi jaz sem se vas zelo preplašila. Ilekala sem vas povsod po hiši.«

Hatherington je postavil svečo na kuhinjsko mizo.

»Bil sem v gornjem nadstropju. Jaz

sem sedaj vedno tam gori. Nobenega dela nimam več v pritličju, a končno niti ni prijetno tu bivati.«

Deset minut prej bi se mu gotovo smejala, a sedaj se je le vsa brez moči zrušila na stol. Srce ji je še vedno močno bilo. Občutila je močno bol, od katere ji je pobledelo lice in dobilo preplašeni izraz. Odprla je svojo torbico, vzela iz nje steklenico s tekočino za okrepčanje in pričela iz nje vdihavati. Hatherington jo je z začudenjem opazoval.

»Za božjo voljo! miss Bugh, vam je elab!«

Vzel je iz omare steklenico in iz nje izlil malo tekočine v kozarec.

»To popijte. To je staro žganje, odlično je... Moj Bog, kaj vas je moglo tako vznemiriti? Skoraj bi rekla, da ste videli kak strah.«

Časa ji je zvenketala ob zobeh, ko se je trudila, da bi pogotila par kapljic starega žganja. Kmalu nato ji je lice dobilo zopet malo barve. Ko je vse izpila je prišla spet k stolu, čeprav je žutila težko utrujenost.

»Hvala vam, Hatherington, res ste našli najboljši lek! Nič drugega mi ne pomaga kot žganje, kadar dobim tak napad.

»Kaj vas je tako vznemirilo, miss Bugh?«

»Nič, je hitro odgovorila. To je običajni napad angina pectoris. Kaj pa naj me po vašem mnenju moglo vznemiriti v tej hiši?«

Sluga je pogledal izpod oči in odkimal z glavjo.

»Tea ne morem vedeti... Že trideset let sem v tej hiši, a povem vam, to je prava blaznica. Trideset let blaznosti. In potem lahko človek vse dočaka...«

Miss Bugh se zameje.

»To je nesmiselno! Kaj vi mislite, da so tudi kipi ponoreli?«

Molne oči starega sluga so se uprle v miss Bugh.

»Tako, torej tam ste vi bili? V tistem prostoru!«

Pred tem pogledom je miss Bugh spreminila svoj način in se pričela delati ježno.

»Ne bodite tako neumni Hatherington! Kaj vraga bi iskala pri teh golih kipih? Ako hočete slišati moje mišljenje, vam rečem, da sploh ne spadajo tja, saj so nedostopni.«

»Tudi oni so blazni«, je prostodušno dodal. »Jaz sem jih videl, kako se premikajo. Da, gospodična, ob mesečini. Zato tudi vedno ostajam le zgoraj, če že hočete vedeti...«

Utihiil je, a ni odvrnil pogleda od nje. Miss Bugh je vstala in se prisiljeno in porogljivo zamejala.

»Take neumnosti še nisem slišala, odkar sem na svetu. Če je to vse, kar mi imate povedati, si moram poiskati drugje vselejše družbo.«

Stari sluga je utihnil, a jo je še vedno

opazoval. Namerila se je proti izhodu, ki pelje na dvorišče.

»Oprostite mi,« je zamrmral Hatherington, »redko kdo pride sem, da obišče starega bedaka kot sem jaz. Vi ste celo prva oseba, ki je prišla odkar... odkar se je vse to dogodilo.«

»Temu se ne čudim,« je jedko odgovorila.

»Kdaj se misli vseliti g. Darek?«

»Ničesar mi ni rekli! To je zelo nervozen mladenič. Ne bi bil presenečen, če bi zvedel, da se g. Darek vede z ženskami kot njegov pokojni stric. Vi ste gotovo že slišali za razuzdano vedenje mojega gospodarja?«

Hatherington se pri tem hudomušno nasmje.

»Pomislite, vzdrževal je priležnico v sosednji hiši. Se spominjate skandala, ki je nastal pred tridesetimi leti?«

»Kako bi se mogla tega spominjati, ga je ježno zavrnila miss Bugh. Pred tridesetimi leti!...«

Pogledal jo je, a doumel ni, zakaj se nad njim jezi.

»Ah, jaz sem le mislil, da se spominjate. Vsi ljudje iz mesta so o tem govorili. Ali reči se mora, da je bil blazen. Vsi so blazni... blazni kot...«

»Za sedaj dovolj,« ga je prekinila miss Bugh. »Prepuščam vam, da ni bolj blazen, kot večina nas... gotovo pa ne toliko kot nekdo, ki ga poznam.«

Pogledala je okrog sebe po neredu, ki je vladal v kuhinji, odšla in močno zaloputnila za seboj vrata.

Ko se je vrnila k doktorju Hadonu, ga ni bilo doma, odšel je na obisk k bolniku.

Odšla je v svojo sobo, se preoblekla in si s pudrom in šminko polepšala obraz. Ko je odprla predal svoje toaletne mizice, ter iz nje vzela pismo. Temu pismu se je poznalo, da je bilo velikokrat že prebrano. Z očmi ga je zopet preletela.

»Draga moja deklina!

[Miss Bugh ni opazila nič smešnega ob tem naslovu].

(Dalje sledi)

Od tu in tam

Nov predlog za rešitev vprašanja Bosne in Hercegovine je predlagal saraj. list »Nasa Bosna«. Po tem predlogu naj bi uredili za Bosno in Hercegovino tako upravno enoto, ki se ne bi upravno popolnoma odrgala od Belgrade, pač pa bi bila urejena po posebnih predpisih in bi bila pod predsedstvom vlade v Belgradu. List »Muslimanska svijest« pa zavrača tak predlog in je mnenja, da se mora Bosni in Hercegovini dati prav isto kakor drugim samoupravnim enotam v državi. List imenuje dr. Behmena kot očeta prej navedenega kompromisnega predloga, ki naj bi bil protipredlog dr. Kulenovičev zahtevi po avtonomiji Bosne in Hercegovine. List nazadnje pravi, da bodo vsi muslimani odklonili dr. Behmenovo skrupulacijo.

V Zagrebu je imelo vodstvo SDS konferenco pod predsedstvom ministra dr. Budisavljevića. Udeležili so se tudi vodje SDS iz Slovenije pod vodstvom odvetnika dr. Vladimira Sukljeja. Stranka je sklenila pozdraviti akcijo za ožje sodelovanje slovenskih demokratičnih skupin mlajšega rodu, obenem pa sprejema pobudo ministra dr. Kulovca, da se v Sloveniji ustvari narodna koncentracija, ki naj bi bila izraz narodne solidarnosti vse Jugoslavije. Iz Slovenije so bili navzoči: dr. Suklje, Ljubljanski iz Maribora, dr. Sluga iz Ptuj, dr. Makso Snuderl iz Maribora, dr. Kovič iz Ljubljane in odvetnik dr. Potokar iz Kamnika. Za slednjega je zanimivo, da je mirno presedlal z borbaškega konja, kajti znano je bilo, da je bil dr. Potokar nosilec Hodjereve liče za Slovenijo pri zadnjih volitvah. Znano je tudi, da je bil Hodjera po svojem programu najhujši centralist in unitarist.

Hrvaška delavska zveza, ki je v sestavi hrvaškega političnega gibanja, šteje po izjavah odborikov že 180.000 organiziranih članov in je potem takem najmočnejša delavska organizacija v državi. Na običnem zboru organizacije v Zagrebu je govoril tudi podpredsednik HSS inž. Košutić, ki je apeliral na delavstvo, naj ne naseda tujim ideologijam in vzorom in naj se raje odklene svojega naroda in njegovega političnega vodstva. Posebno pa naj skrbi, da se bo dvignila domača industrijska proizvodnja tako po količini kakor po kakovosti. Ostali govorniki so se pritoževali nad zastojem v prenosni Osrednji uradi za zavarovanje delavcev. Hrvaška delavska zveza je odločno za razdelitev SUZOR-ja in za avtonomne nosilce socialnega zavarovanja, toda odločilni čimoli se za to zahteve dosti ne zmenijo. Zahtevali so tudi, da se odstrani vsa marksistična socialna zakonodaja na Hrvaškem in da se odstranijo tudi vsi ti, ki sabotirajo izvedbo socialnega programa hrvaškega političnega vodstva. Za predsednika organizacije so soglasno izvolili dosedanjega predsednika Alojzija Pečnika.

Hrvaški profesorji se zavzemajo za izboljšanje gmoletnega položaja. Sestavili so posebno spomenico in jo odposlali na merodajna mesta, posebej pa so jo pripodili v upoštevanje podpredsedniku vlade dr. Mačku. Na svojem zborovanju v Zagrebu so obravnavali tudi vprašanje dveh profesorjskih organizacij na Hrvaškem in dejali, da so oni v svojem društvu zbrali vse tiste hrvaške in erbske profesorje, ki se v težkih letih niso pregrešili nad ljudstvom. Poudarili so tudi željo, naj bi prosvetna oblast gledala na to, da bo v zavodih, kjer so sami hrvaški otroci, učilo zgolj osebje hrvaške narodnosti.

V Dubrovniku in Kotoru sta se v nedeljo končali prireditvi v splošno mestnih patronov svetega Vlah, odnosno sv. Trifuna. Kakor znano, so se teh svečanosti pretekli teden udeležili hrvaški ban, zagrebški nadškof in zagrebški župan. V Kotoru in Dubrovniku so slovesnosti trajale ves teden in se slovesno zaključile v nedeljo s cerkvenimi procesijami.

Velik spomenik pokojnemu kralju Petru Osvoboditelju bodo odkrili v Sarajevu. Spomenik je izdelan in vlit ter so ga iz Zagreba tudi že prepeljali v Sarajevo. Prostor zanj so izbrali po predlogu komisije, v kateri je imel glavno besedo znani kipar Ivan Meštrović. Spomenik bo visok 14 metrov, sam lik kralja Petra bo visok 5 in pol metra. Izdelal ga je kipar Frane Kršinić iz Zagreba. V natečaju je sodelovalo 35 jugoslovanskih umetnikov.

V Zagrebu so pokopali znanega pisatelja dr. Vladimira Deželića starejšega, ki ga slovenska javnost pozna po več zgodovinskih romanah, ki so bili prevedeni tudi v slovenščino. Deželić je umrl v starosti 77 let. Več desetletij je bil ravnatelj vstarejši knjižnici in jo je tudi lepo uredil. Pogrebne svečanosti je vodil nadškof dr. Stepinac, oblašč pa je zastopal podban dr. Ivo Krbeč.

Izven življenjske nevarnosti je detektiv Šime Frleta, ki je bil prijel na sušaskem vlaklu slugo Kovača, ki je ponesveril 190.000 din v službi in jo mislil popihati iz države. Ko je bil zaloten v vlak, je Kovač dvakrat ustrelil na detektiva in ga težko ranil. Po napornem zdravljenju pa se je zdravnikom posrečilo detektiva rešiti smrti. Urad, kateremu je detektiv rešil ponesverjeni denar, mu je dal 20.000 din nagrade.

Tuja letala so se v nedeljo popoldne pojavila nad Bitoljem in pozneje nad Gjevgljijo. Pet letal je letelo zelo visoko. Čim so se prikazala, je bil v Bitolju dan alarmni znak, protiletalski topovi pa so začeli streljati. Tuja letala so se takoj oddaljila proti jugovzhodu in so se nato pojavila nad Gjevgljijo. Toda potem so takoj odletela proti jugu.

Tudi v Srbiji se oglašajo ljudje, ki zahtevajo, da oblasti obvezno odrede povečanje naše kmetijske proizvodnje s tem, da se mora zasedati z žitom vsa plodna zemlja. Pri sedanjih dobrih cenah bi se naše kmetijstvo s tem močno okoristilo, obenem pa bi se zmanjšala zadostna prehrana vsega prebivalstva v državi. Po drugi strani bi kmetijstvo pritegnilo na delo mnogo več ljudi kakor doslej. Pomeniti bi morali zgled tujih držav, ki so vse poskrbele, da ne ostane niti kosček plodne zemlje neizrabljen. Verjetno je, da bo vlada kaj podobnega odredila, posebno še zato, ker pripravljajo tudi na Hrvaškem podobne odredbe, da bodo zvišali pridelek vseh kmetijskih pridelkov, posebno pa žita.

Izredno dober plen so ujeli ribiči na Donavi pri Belgradu. Ujeli so namreč v mreže velikega soma, ki je tehtal dobrih 100 kg. Tako težak som je tudi za Donavo redka prikazen. Letega dne so imeli ribiči svojo prireditev in so na njej svojim gostom postregli s mesom ujetega soma.

Svojejo moža, ki jo je pogljal iz hiše in ji nerodno izplačeval vzdrževalnino, je ubila eredi Peči Marija Garčević. Dolgo let je z možem Mirasom živela srečno in mu rodila šest otrok. Toda pred šestimi leti sta se sprla, narkar jo je mož pogljal od hiše in vložil zahtev za ločitev zakona. Mariji je plačeval malenkostno vzdrževalnino, pa še to nerodno. Končno je vzel k sebi neko mlajše dekle in se z njim mislil poročiti. Ko je Marija za to izvedela, je moža počakala na cesti in ga s šestimi strelci ubila. Potem se je sama javila orožnikom.

Drzen vlom je bil izvršen v trgovino Alfirevič v Splitu. Trgovca je zjutraj opazil, da mu je zmanjkala ročna blagajna, v kateri je bilo 40.000 dinarjev, pripravljenih za pošiljate. Takoj se mu je zazdelo sumljivo, kajti ukrasti jo je mogel le tak človek, ki je za denar vedel. Osumil in naznanil je svojega pomočnika Stjepana Delića. Po dolgem izvijanju je Delić priznal, da je skupaj s svojim prijateljem vlomil in blagajno odnesel, denar pa si s tovarišem razdelil.

Kako skrbi Ljubljana za malega človeka

Delo za gradnjo cenjenih delavskih stanovanj

Ljubljana, 11. februarja.

Kakor vsako večje mesto, tako je tudi Ljubljana prevzela nase predvsem skrb, kako zagotoviti malemu človeku, ki nima denarja za razkošno stanovanje, ceneno, toda udobno streho in prijazno dom, torej stanovanje, v katerih bo ostal raj doma.

Po kartotekah mestnega socialnega političnega urada in po posebni anketi je bilo s statističnim gradivom ugotovljeno, da je v prvi vrsti tudi v Ljubljani treba rešiti stanovanjsko vprašanje manj premožnih slojev. Občinska uprava se je tudi dobro zavedala, da je prvi pogoj gospodarskega in socialnega napredka zdravje in je zaradi tega že pred leti pričela pripravljati veliko akcijo za delavske stanovanjske kolonije. Kakor so natančne preiskave in obširne statistike pokazale, je Ljubljana tedaj za prvo silo potrebovala najmanj 250 zdravih delavskih stanovanj. Zdrava stanovanja zato, da s tem zatire kalni nevarnih bolezni in gnezda pokvarjenosti.

Takoj je bilo treba pričeti z delom. Mestna uprava je najprej odpravila po vsem mestu raztresene barake in izpraznila tudi zasilna stanovanja v starih mestnih poslopjih. Prav za prav je res, da niso padli še zadnji zidovi revnih, zaprtih delavskih barak. Toda čas bo tudi zanje kmalu prišel. S posojili za nakup zemljišč in za zidanje lastnih domov je občina podpirala delavske in sploh manj premožne sloje. Prav tako pa tudi ni več oddajala za stanovanja izpraznjenih nepravilnih stanovanj na Gradu in po drugih starih mestnih hišah.

Da je mestna občina vzela skrb za zdrava stanovanja resno, se vidi iz tega, da je pričela uredničevati svoj sklep, da mora sezidati 250 delavskih stanovanj že leta 1939, ko je odprla delavske stanovanjske kolonije za Bežigradom. Samo poslopja brez sveta so stala 3 milijone 320.000

dinarjev. Pod novimi strehami je dobilo zdrava stanovanja 48 družin. V posebni hiši je nastanjenost še zavetlišče za 64 otrok.

Leta 1940. pa je občina postavila spet 25 hiš ob Cesti v mestni log. Vsaka hišica ima po dvojno stanovanje. Da se stanovalec lahko ukvarja tudi z vrtnarjo in da lahko zasadijo vsaj najvažnejše, je zraven vsakega stanovanja še majhen vrtniček. Tudi ta kolonija je stala mestno občino 20.000.000 din. Prav v kratkem bo v tej koloniji urejeno tudi igrišče za otroke tistih staršev, ki so ves dan zaposleni. Ko bodo starši z doma, bodo ti otroci čez dan pod nadzorstvom otroške vrtnarice. Namen te kolonije je preizkusiti, kakšne prednosti imajo majhne hišice z vrtniči pred stanovanji v velikih stanovanjskih hišah.

Lansko leto je torej mestna občina več kot izpolnila svoj sklep, da se zida čim več zdravih stanovanj, saj je delavskim in uslužbenškim slojem spet priskrbel več kot 50 zdravih stanovanj.

K akciji za zdrava stanovanja za delavske sloje, ki jo je mestna občina sprožila, pa smemo prišteti tudi ženski oddelki Delavskega doma, ki ga je mestna občina sezidala z brezobrestnim posojilom javne borze dela in kateri je v celoti veljal okrog 2.000.000 din. S tem, da je mestna občina postavila ta oddelki Delavskega doma, je tudi ljubljansko žensko uslužbenstvo dobilo prav lepa in čedna pa ne predraga stanovanja.

Akcijo za zdrava stanovanja manj premožnih slojev bo seveda mestna občina tudi v letošnjem letu nadaljevala tako, da bo v normalnih petih letih delavskim in uslužbenškim družinam izročila v uporabo najmanj 250 udobnih in zdravih stanovanj z vrtni in otroškimi zavetili ter igrišči. Tako bodo odpravljena nehišenska stanovanja in prav tako nezdružne barake. Z novimi zdravimi stanovanji bodo ustvarjeni vsi pogoji za zdravo potomstvo delavstva.

Dolgin Janez za cerkveni rop 1 leto

Iz nabiralnika je odnesel 150 din - Zaradi 3 kokoši je prišel pred 3 sodnike

Ljubljana, 11. febr.

V cerkveni nabiralnik sem res vlomil, ker sem bil v hudi stiski, tako-le je prišel Dolgin Janez svoj zagovor pred sodniki malega senata, ko je bil od državnega tožilca obtožen, da je letos 8. januarja prišel v cerkev sv. Jakoba, s silo odprl nabiralnik in pobral do 150 din kovanega drobiža. Ko je pobasal denar v žep, ga je zalotil tamonjši g. kaplan, ki ga je dobro poznal, kajti Janez je svojčas služil v tamonjši fari. Orožniki so ga prijeli in odvedli v ljubljanske sodne zapore. Senatni predsednik: »Hudo je z vami! Ze 6 let robije ste prestali v Mariboru!« Janez je začel pripovedovati v pretrganih stavkih svojo žalostno zgodbo. Govoril je: »Res sem nesrečen. Lani sem prišel iz ječe. Poleti sem delal in tudi jeseni. Decembra sem ostal brez dela. Preživljal sem se s priložnostnim delom. A kaj? Vedno so me orožniki nadzirali. Nekateri so mi očitali, da sem komunist.« Predsednik: »Kaj ste delali še v decembru?« Janez Dolgin kratko: »Hudo me je zeblo. Beračil sem.«

Vlom v cerkvene nabiralnike je stari kazenski zakonik huje kaznoval in je bil tak vlom kvalificiran kot cerkveni rok. Novi kazenski zakonik smatra ta zločin za enak zločin kakor naveden vlom. Janez je bil obsojen na 1 leto robije in v izgubo častnih državljanjskih pravic za 2 leti.

Zgodbe o kokošjih tatvinah so vedno nekaj posebnega. Kokoši tatovi se največkrat izdajo, ko se maste s kokošjo pečenko, ki jo hkratu zalivajo s kako kapljico. Da bi imel zaradi kokoši take sitnosti, tega si vendar ni mogel misliti Jože, ki navadno prenočuje po senikih in kozolcih v Štepanji vasi in pomaga kmetom pri njih delih. Po-

leti rad kosi. Zaradi 3 kuric pa bi bil kmalu prišel za daljšo dobo v sodne zapore. Bilo je tako-le:

Posenica Marija Demšarjeva je na Novega leta zjutraj presenečena zapazila, da ji je nekdo odnesel iz zaklenjenega kurjaka 3 lepe kokoške in dobro pitane zajčka. Potožila je nesrečo svoji sosedki Pepci. To šele drugi dan. Pepca ji je zasepetala: »Najbrž jih je odnesel tisti suhi Jože. Videla sem ga zjutraj, kako je nesel v rokah vrečo in iz vreče je molela kokošja noga.« Jože je bil nato prišel. Pred malim senatom je odločno zavračal obtožbo drž. tožilca, da bi bil on — Jože — ukradel Demšarjevi Micki, ki jo dobro pozna, kokoši in zajčka. Jože sodnikom: »Nobene kure nisem ukradel!« Predsednik: »Videla vas je Pepca, kako ste nesli vrečo, iz katere je molela kurja noga.« Obtoženec: »Tako? Ko me je videla, zakaj me ni vprašala, kaj nosim in zakaj mi ni rekla, naj vrečo odvijem. Ta je bos!« Predsednik: »Kaj ste imeli v vreči?« Obtoženec: »Notri sem imel stare čevlje in staro vrečo. Čevlje sem hotel prodati.« Predsednik: »V preiskavi ste dejali, da ste imeli notri stare čunje.«

Priča Pepca Anžičeva je povedala, da ga je videla 2. januarja zjutraj, kako je nosil pod pazduho vrečo. Iz vreče je molela kurja noga. Jože ogorčen: »Ni res. Si se zmotila! Čevlji so bili v vreči.« Predsednik: »Kurja noga je kurja noga, čevlji so čevlji.« Jože: »Vse pride na dan. Potem, Pepca, bova govorila. Niti ene kure nisem sunil.« Posenica Ivanka je pričala za Jožeta razbremenljivo. Priča je potrdila, da je Jože res 2. januarja zjutraj nosil vrečo, v kateri je imel jopico in čevlje.

Sodišče je sicer prišlo do prepričanja, da je Jože najbrže kje sunil kako kokoš, ne pa pri Demšarjevi. Zaradi pomanjkanja dokazov glede tatvine 3 kokoši in zajčka, kar je bilo vredno 160 din, je bil Jože oproščen od obtožbe. Senatni predsednik je med drugim poudaril: »Sodišče je prišlo do prepričanja, da je obtoženec neke ukradel kako koš, toda zaradi tatvine te kokoši ga sodišče ni moglo obsoditi, ker ni bil od državnega tožilca podan za to formalen predlog v kaznovanje.« Jože je zapustil sodne zapore, v katerih je, kakor sam pravi, zastojal sedel dober mesec.

70 letnico

pisatelja in narodnega učitelja

Fr. S. Finžgarja

bo Ljubljana praznovala v petek 14. februarja 1941 s prireditvijo ob osmih zvečer v veliki dvorani hotela »Uniona«

Sporod proslave:

Titel: Uvertura po slovenskih napevih. — Igra godba »Sloga«.

Fr. S. Finžgar kot prosvetni delavec. — Govori dr. Tine Debeljak.

Fr. S. Finžgar:

»Naša kri«

ljudska igra v štirih dejanjih.

Upriporijo igralci Prosv. društva Trnovo. Med odmori igra godba »Sloga«.

Vstopnice po ceni od 30 din navzdol se dobe drevo od 18 dalje v društvenem domu, Karunova ulica 14. Od torka 11. februarja dalje bo pa vstopnice prodajala trgovina Sivilgoj v Frančiškanski ulici.

Nasilen snubač obsojen na 5 mesecev zapora

Maribor, 10. februarja.

Preteklo soboto smo poročali v »Slov. domu« o razpravi, ki je bila dopoldne istega dne pred malim senatom mariborskega okrož. sodišča. Zagovarjal se je preveč nasilen snubač, 37 letni Anton Poharnik od Sv. Primoža na Pohorju, ker je dne 2. decembra lanskega leta z nožem zabodel svojo nevesto Ano Nabernik, ki ga je zapustila ter se ni hotela več vrniti ter z njim stopiti pred oltar. Nabernikovi je zadal sedem nevarnih ran. Pri razpravi pa so prišle na dan takšne olajševalne okoliščine, da ga sodišče ni sodilo zaradi poskusa umora, temveč zaradi težke telesne poškodbe ter ga obsodilo na 5 mesecev strogega zapora, pa še to pogojno na tri leta.

Naročajte Slovenski dom!

Vremensko poročilo

Kraj	Barometer-sko stanje	temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Oblačnost od 0-10	Veter (amer. jakost)	Pada-vina m/m	Vrsta
Ljubljana	765.6	6.0	1.4	9	8	E ₂	—
Maribor	764.7	0.0	2.0	90	10	0	—
Zagreb	766.5	7.0	9.0	90	10	0	—
Belgrad	767.6	11.0	0.0	90	7	0	—
Sarajevo	770.5	10.0	5.0	90	10	0	—
Vis	767.2	11.0	4.0	80	4	NW ₄	—
Split	766.6	14.0	6.0	50	2	N ₁	—
Kumbar	765.6	14.0	6.0	80	5	NE ₂	—
Zirje	767.5	11.0	4.0	60	0	0	—
Dubrovnik	765.9	16.0	8.0	50	3	NE ₂	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno in zmerno hladno vreme. Najnižja temperatura na letališču je —6° C.

Koledar

Danes, torek, 11. februarja: Lurška M. B.

Sreda, 12. februarja: Ust. S. r.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murnayer R., Sv. Petra c. 78.

Slovesna proslava 70 letnice pisatelja in akademika F. S. Finžgarja bo v petek 14. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela Uniona. Spored proslave je naslednji: godba Sloge igra Tillovo Uverturo po slovenskih napevih, slavnostni govor urednika dr. Tine Debeljaka: F. S. Finžgar kot prosvetni delavec in upriporitev Finžgarjeve ljudske igre »Naša kri«. Igro upripori igralna družina Prosvetnega društva v Trnovem, kjer je bil slavljenec dolgo let župnik. Trnovčani so znani po svojih upriporitvah ljudskih iger na prostem, med katerimi je bila tudi že »Naša kri«, in ki so zelo dobro izpadle. Za to priliko bo na zelo zanimiv način rešeno vprašanje gledališke odra v unijski dvorani. Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini Sivilgoj. Vstopnice je treba pravočasno naročiti, ker je povpraševanje veliko in jih ulegne zmanjkati.

Narocanje testenin. Trgovski obrati naročajo testenine neposredno pri tovarnah testenin. — Naročilom pa morajo priložiti odrezke za količino testenin, ki jo naročajo. Tovarne testenin vpišujejo naročila v poseben dnevnik. Banovinski prehranjevalni zavod bo odkazal tovarnam testenin količino moke, katero so razdale tovarne v obliki testenin na podlagi dnevnika in odrezkov, ki so jih prejtele. — Banovinski prehranjevalni urad.

Ponovitev predavanja SPD bo drevo ob 20 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti in sicer pod naslovom: »Pestri svet v barvah«. Predavatelj g. dr. inž. Avčin bo pokazal nad 200 izbranih barvnih diapozitivov. Prvo predavanje je bilo razprodano in je tudi za današnje predavanje veliko zanimanje. Kupite vstopnice že v predprodaji SPD na Aleksandrovi cesti 4/1, sicer pa jih dobite od 19.30 dalje pred predavalnico.

Podružnica SVD Šiška. V četrtek, 13. t. m. ob pol osmih zvečer predava v deški ljudski šoli v Sp. Šiški g. Lap. Anton; ravnatelj mestne vrtnarije: »Prva dela na vrtu«. Vabljeni so vsi posestniki malih vrtov.

Nižji uslužbenec Pošne hranilnice, zvančniki in služilci-dnevničarji so poklonili ob priliki skromne letne nagrade Društvu slepih znesek 270 din, za kar se jim Društvo slepih najtopleje zahvaljuje.

Kupujem, prodajam umetnine, Demšar — Kolodvorska 30.

Opozorilo davčne uprave mesta Ljubljane. Davčna uprava Ljubljane-mesto poziva vse lastnike tovornih avtomobilov, da v smislu pravilnika, ki je objavljen v »Služb. listu« z dne 11. maja 1938, kos 38, vložijo do 26. febr. 1941 prijave za odmero vozninske takse za leto 1941.

Prijave se dobe pri davčni upravi Ljubljane-mesto, Vodnikov trg 4/1.

Prav tako se pozivajo tudi lastniki voz na vzmeti in brez vzmeti ter dvokolnic, da svoje vozove prijavijo do 28. t. m. Glede odmere prispevka za cestni sklad v smislu čl. 10 pravilnika, ki je objavljen v »Služb. listu«, kos 55, dne 9. julija 1938. — Šef davčne uprave.

Za zimsko pomoč ljubljanskim mestnim revežem je 200 din podarilo Prosvetno društvo v Zeleni jami v počastitev narodnega voditelja in častnega predsednika Prosvetne zveze dr. Antona Korosca; upravni odbor podoficirske čitalnice 40. pp. Triglav je poslal 300 din namesto venca na krsto peš. majorja g. Miodraga Arandjelovića, komandanta 2. bataljona; Manufaktura Novak s Kongresnega trga je pa poslala 500 din namesto venca na krsto ge. Rosy Bleiweis-Trsteniške. Vsem dobrotnikom izreka najtoplejšo zahvalo — odbor.

Pravilno je za mestne reveže podarila 200 din ga. Silva Kuncič s hčerko, Sv. Petra c. 45, namsto zahvale v listih vsem, ki so njenega pokojnega sopraga spremili na zadnji poti in darovali vence; trdnja šostarič, Petan & Ercker na Restjevi cesti 20 je pa nakazala 1000 din. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

Ljudska univerza, mala dvorana Filharmonije, Kongresni trg. Jutri, dne 12. t. m. ob 20, bo pokazal svoje barvne posnetke pod devizo: »Izbor planinskega cvetja« univ. asistent g. Janko Branc. Dopolnilno tolmačenje k slikam bo imela ga. prof. Beta Hudales.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Torek 11. febr.: »Šesto nadstropje«. Red Torek. Sreda, 12. febr.: »Krog s kredom«. Red A. Četrtek, 13. febr.: »Oihelo«. Red B. Petek, 14. febr.: (generalka) zaprtlo. Sobota, 15. febr.: »Zaprta vrata«. Premiera. R. Premierski.

Opera. — Začetek ob 20.

Torek, 11. febr.: Zaprtlo. Sreda, 12. febr.: »Hlapec Jernej«. Red Sreda. Četrtek, 13. febr.: »Sabska kraljica«. Red Četrtek. Gostovanje tenorista zagrebške opere Josipa Gostića. Petek, 14. febr., ob 15: »Vesele žene windsorske«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene. Sobota, 15. febr.: »Ples v maskah«. Izven.

Mariborsko gledališče

Torek, 11. februarja: zaprtlo (Gostovanje v Celju). Sreda, 12. februarja: zaprtlo. (Gostovanje v Celju). Četrtek, 13. februarja ob 20: »Sumljiva oseba«. Red C.

S Csakyjevega lova v Kamniških planinah

Kaj pripoveduje naš planinec, ki je Csakyju nosil nahrbtnik

Bišji madžarski zunanji minister je zdaj že med pokojniki, naši Kamničani, zlasti pa tisti, ki radi zahajajo v gore, imajo še v živem spominu tiste dni, ko se je grof Csaky mudil tam na lovu. Kamničani so sploh ponosni, da tako radi prihajajo k njim na obiske visoke politične osebnosti, ne samo domače, pač pa tudi od drugod. Še danes vedo tam lovci in znani gorski vodniki mnogo povedati o tem, kako je Csaky šel v kamniške planine na game in še nad njimi poskusil svojo srečo.

O tem lovu, ki je vzbudil toliko pozornosti ne samo v Kamniku, pač pa tudi v našem in tujem političnem svetu, nam planinec, ki je delal grofu Csakyju tedaj družbo, pripoveduje tole:

Bilo je 14. decembra. Hitro se je zvedelo, da je prišel v Kamniške planine na game madžarski zunanji minister grof Csaky. Brž smo bili v Kamniški Bistrici, pripravljeni visokemu gostu na uslugo. Nestrpno smo pričakovali, kdaj se bo pripeljal tja, da jo odinemo v družbi z njim na lov. Govorice, da pride, so se kaj kmalu izkazale za resnične. Pripeljal se je h kočji v Kamniški Bistrici s svojo soprogjo. Brž smo bili največji prijatelji — če smem biti toliko domisljiv. Vse je bilo med nami kmalu domenjeno. In odšli smo z nadlovcem Uršičem sva delala grofu med potjo družbo. Name je padla prva dolžnost in seveda tudi visoka čast, da sem smel nositi Csakyju nahrbtnik in mu biti gorski vodnik.

Na prežo smo odšli približno ob eni polpodne. Nadlovec France je že prej izbral še druge lovce in gonjače ter tudi kraje, kjer se gami najraje zadržujejo in kjer se »na muhi najlepše vidijo«. Najbližje takšno mesto je bilo izbrano nad Uršičevo kmetijo nasproti dvorca, kjer drži pot proti Zagani peči. Tam je precej velika planota, kjer gami kaj radi prihajajo na drobno travco. Še vselej, kadar sem bil tam, sem videl vsaj dva, tri kozle. Tudi takrat smo jih takoj zapazili. Približevali smo se jim prav previdno in potihem, da jih ne bi prepadli.

Prvi strel — mimo

Ze smo bili na cilju. France pripravi za skalo puško na strel in jo ponudi grofu. Csaky začne meriti, jaz pa opazujem game, ki so se pasli kakih osemdeset metrov proč in nas niso opazili. Ze počim prvi strel, kozel poskoči, udari z nogo ob tla in postoji. Razleže se drugi strel kozla pa se požene v divji beg Torej brez uspeha. Bili smo kar žalostni toda vsega upanja še nismo izgubili. Podali smo se proti Zagani peči. Tedaj sem prav za prav šele opazil, da

Csaky ni mogel biti preveč pri zdravju

kajti hodil je zelo počasi in je večkrat počival. Nekajkrat se je med potjo naslonil ob skalo. Sapa je bila huda. Celo so mu oblivale velike potne

kaplje. Svetoval sem mu, naj sleče kožuh, odvrnil pa mi je, da je še preveč hladno.

Prišli smo na Zagano peč. Z nadlovcem sva se skrbno ozirala okrog, kje bi opazila »Urbanca«, kakor smo imeli navado imenovati tistega kozla, ki se vedno potika tod okrog. Ni ga bilo. France mi pravi, naj grem v drvarsko kočjo in zakurim, da se bo grof Csaky nekoliko pogrel in okrepčal. Sam pa je še dalje stikal za kozli. Grof in grofica sta se podala v kočjo in prisledla k ognjišču. Bila sta čisto domača. Nalil sem jima vročega čaja, ki sta ga imela s seboj v nahrbtniku. Ponudil sem še dve svoji jabolki. Grof jih je z veseljem vzel, nekoliko pomislil, potem pa se po slovensko zahvalil s »hvala lepa!«

Uspeh pri »Lepi skali«

Medtem pridejo drugi lovci in prinesejo kozla, ki je imel samo še en rog. Ustrelil so ga pod Brano. Čeprav je bilo že precej pozno, smo se vendar z grofom še enkrat podali nad game, tokrat proti »Lepi skali«. Kozla smo hitro opazili, bil pa je predač in ga grof Csaky nikakor ni mogel zagledati. Toda kmalu smo opazili še drugega gamsa. Dva sva prišla grofa za roke in ga vodila počasi do Uršiča, ki je moral paziti, da ne izgubi kozla iz oči. Grof je bil tako elab, da sam gotovo ne bi daleč prišel. Vsi smo se trudili, da bi kaj ustrelili. Uršič pripravi vse potrebno za strel, toda grof dolgo ni mogel opaziti cilja. Slednjič pa je le zagledal črno piko in vprašal, če je to kozel. Ze zagrmil strel. Kozel se požene kvisku in postoji, tedaj pa počim drugi strel. Game je zadet. Nepopisno smo se tega razveselili in od navdušenja začeli vpiti »živjole!« Po-

»Boj za Elbasan, Berat in Valono je boj za vso Albanijo«

prše sovjetski vojaški strokovnjak, polkovnik Vasiljev

Sovjetski polkovnik Vasiljev je te dni napisal v moskovskem časopisu »Trud« obširen članek, v katerem se bavi s sedanjo italijansko-grško vojno v Albaniji, zlasti pa z oblikovitostjo tal, na katerih se ti boji odvijajo. Posebno pozornost posveča prometnim zvezam v Albaniji in med drugim pravi:

»Ena teh poti se začneja pri Zalivu sv. Ivana Meduanskega in drži po dolini reke Mala in dalje proti Podgradu in Korči. Dve poti držita od Drača: ena skozi Tirano, Elbasan, Moskopje tudi na področje Korče, druga pa skozi Berat in dalje v dolino reke Vojuse neposredno do grške meje. Dve poti, ki se začneta pri Valoni, držita proti južnem odseku grške meje: prva preko Argirokastro, druga pa ob obali.

Od prečnih cest, ki so velikega vojaškega pomena, je možno govoriti le o dveh. Prva drži od Prepaškega jezera preko Korče in Delvina do Santi Qaurante. V določenem smislu predstavlja ta cesta podlago onega ozemelskega oporišča, na katerega se zdaj opira prodiranje grške vojske. Druga cesta pa gre od severne obale Ohridskega jezera

tem sem hitro skočil po kozla in ga prinesel grofu. Veselo in ponosno ga je ogledoval, prav tako pa se tudi ni mogla načuditi grofica. Gamsa zadenem na hrbet in že smo se spet podali proti domu.

Cela fronta gonjačev

Drugi dan je bil lov na Beli. Vreme je bilo sijajno. Grof in grofica sta z velikim navdušenjem občudovala naše krasne planine. V »fronto« je šlo štirideset gonjačev. Zasedli so vse gamevse steze v Gredem grabnu. Ojstrem robu in Kopi. Ze imena povedo, da ti kraji niso prav preveč lahko dostopni. Zato je tu tudi največ divjačine. Začelo je snežiti in vlegla se je megla. Gonjače je to motilo in jih je le nekaj prišlo »na štante«. Vsi madžarski gostje — Csaky je namreč prišel s spremetvom — so imeli srečo. Vsak je kaj ustrelil. Grof sam je podrl kar štiri game, saj smo pa tudi prezevali na »štantu« kar dobri dve uri. Grofa sva z Uršičem komaj pripravila do tega, da je šel tudi on na prežo.

Odslej »Csakyjeva skala«

Vrnili smo se. Vse pot sem moral grofa voditi za roko, ker se ni počutil dobro. Spodaj na jahalni poti pa so že čakali konji. Nazaj gredo smo pri dvorcu spet zagledali tistega gamsa, ki nam je prejšnji dan ušel. Grofa smo brž opozorili nanj. Čeprav je bil utrujen in je povrh še snežilo, se je Csaky vendar odločil, poskusiti še enkrat svojo srečo. Obrnila sta konje. Od Planinskega doma smo šli še nekaj minut peš proti Rjavi skali. Ze počim strel. Kozel je ranjen, očividno v nogo. Potem drugi in še tretji strel. Sele tedaj je žival obležala. Zdaj se tam reče »Pri Csakyjevi skali«.

Lov je bil končan. Grof in grofica sta bila zelo zadovoljna in sta nas tudi pohvalila. Potem pa sta se od nas poslovila, vsaj grof Csaky gotovo za vedno.

Italijanski general Bergonzoli, znan pod imenom »električna brada«, je bil v bojih pri Benghaziju ujet. Temu slavnemu branilcu Bardije se je doslej še vedno posrečilo uiti, v Benghaziju pa je angleška roka preveč nenadno segla po njem. Vzdevek »električna brada« so mu italijanski vojak dali zato, ker je imel navado tako bliskovito, kot električna iskra »švigati« med svojimi vojaškimi oddelki, samo da bi jih presenetil in spravil v zadrego.

Stvari, ki so vsak dan na vrsti: VINO

V Sloveniji je vinoroden vzhodni predel: Slovenske gorice (ljutomerska vina, jeruzalemskan), vznožje Pohorja, Haloze, obrobje Mežiške kotline in jugovzhodna Dolenjska.

Grozjda je iz jagod in pecljev. V jagodah je do 97% soka, ki vsebuje: 70%—85% vode, 0,4% jabolčne kisline, 0,4% vinske kisline, 0,6% vinskega kamna, 27% sladkorja, 0,4% beljakovin, 0,3% anorganskih soli, 0,9% oetne, citronove kisline itd.

V jagodnih lupinah je barva. V pecljih, lupinah in peškah so črsovine. Barvila dajo vinu temno in črno barvo, črsovena kislina pa trpek okus in večjo trpežnost.

Zrelo grozjda potrgajo zadnje dni septembra ali prve dni oktobra in ga zmečkajo v drozgalico ali mošt. Mošt pustijo alkoholno vreti na tropinah 6 do 36 ur. S tem se izveže iz lupin, pecljev in pešk črsova kislina, barva in razne druge snovi, ki dajo vinu posebno fin vonj in okus. Čas alkoholnega vrenja zavisi od toplote. Sladkor se pri alkoholnem vrenju razkroji v alkohol, ogljikov dvokis, glicerin in druge snovi. Iz sto gramov sladkorja nastane 48,6 gr alkohola, 46,4 gr ogljikove kisline, 5 gr glicerina in drugih snovi. V odstotkih izraženo se to pravi, da iz vsakega kilograma sladkorja, ki je v moštu, nastane ca. 0,1% alkohola. Mošt iztočijo v posode, kjer se nadalje alkoholno vre, dokler se ves sladkor ne razkroji v alkohol. V času vrenja so sodi zamašeni z veho, v kateri tiči vrelna snov. Drozgalico (tropino) pa mešajo in mošt, ki ga pri tem dobijo, se imenuje prešena. Prešeno hranijo v posebnih sodih in jo dolivajo vinu v sode, ki se pri vrenju nekoliko praznijo. Ko se vino v sodih očisti (dorozi), se okrog februarja pretoči v čiste sode, odimljene z SO₂. V prejšnjih sodih pa ostanejo na dnu droži, to je izumrle kvasne glivice in druge snovi. Čisto vino je tekočina, ki sestoji iz vode, alkohola in raznih drugih snovi (ogljeneve kisline, tanina ali črsovine, glicerina, kisel, sladkorja, barvil, dišav, beljakovin in dr.). Po potrebi se mora vino še pretočiti.

Program radio Ljubljana

Sreda, 12. febr.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Zvoki iz Bolgarije (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Harmoniko igra Edv. Kovac — 14 Napovedi in poročila — 17.30 Bizet: Arle-zanka, suita (plošče) — 18 Razlika med značajji (dr. St. Gogala) — 18.20 Pevske vaje: Pojte z nami! (vodi Luka Kramole) — 19 Napovedi in poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Plošče — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz Ljubljane. opere: v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar); v 2. odmoru: Napovedi in poročila.

Mladji egiptovski kralj Faruk, ki po nasvetu zdravnikov štiri dni ne sme zapustiti svoje sobe. Čudno je, da istočasno s tem poročajo tudi o poostrenih varnostnih ukrepih na egiptovskem dvoru.

GENERAL KRIVICKI:

BIL SEM V STALINOVU SLUŽBI

Pravi Stalinov politični pooblaščenec v Španiji je bil Artur Staževski. Bil je po rodu Poljak. Ker je bil majhen in zavaljen, je bil na prvi pogled kakor trgovec. Po imenu je bil sovjetski trgovski odposlanec v Barceloni.

Toda tudi Staževski je služil v rdeči vojski. Vojaško službo je pustil, da bi preosnoval sovjetsko kožuvinarsko industrijo, ki je tedaj bila čisto na tleh. Pri tem je imel uspeh in sovjetska trgovina s kožuhmi je spet oživela po vseh svetovnih trgih. Zdaj mu je Stalin zaupal nalogo, naj politično in denarno vzame v roke vajeji republikanske Španije.

Med tem ko sta Bersin in Staževski delala v ozadju, je mednarodna brigada bila v središču republikanskih prizadevanj za pridobitev javnega mnenja. Tujim vojnim poročevalcem na španskem bojišču se je pravi in veliki skrivnostnik zdel Emil Kleber, voditelj mednarodne brigade. Milijoni bralcev se ga spominjajo kot najbolj dramatične postavbe pri obrambi Madrida.

V razgovorih in sestankih so Kleberja kazali svetu kot močnega moža tiste ure, kot človeka, ki ga je izbrala usoda, da bo igral pomembno vlogo v zgodovini Španije in sveta. Njegova zunanja prikazen je tem bajkam dejala barvo. Bil je velike postavbe, resnih potez, čop sivih las je postavljal na laž njegova leta.

Kleberja so svetu predstavljali kot vojaka sreče, kot udomačenega Kanadea, ki se je rodil v Avstriji, se kot avstrijski ujetnik v Rusiji pridružil belim oddelkom za boj proti boljševikom, nazadnje pa se spreobrnil h komunizmu.

To podoba o Kleberju so sestavili v uradnih prostorih GPU v Moskvi, kjer je Kleber dobil tudi svoj ponarejeni kanadski potni

list. Ta junak je igral svojo vlogo pod nadzorstvom GPU. Pogovore s častniki so mu sestavljali agenti iz Kremļa.

Jaz sem Kleberja, njegovo ženo, njegove otroke in njegovega brata poznal že dolgo leta. Po rodu je bil iz Bukovine, ki je nekdanj pripadala Avstriji. Sovetovne vojne se je udeležil kot častnik na bojišču, Carske čete so ga ujele ter ga poslale v sibirsko taborišče Krasnojarsk.

Po sovjetski revoluciji je stopil v boljševiško stranko in v rdečo vojsko. Po vseh bojiščih se je bojeval na sovjetski strani. Potem je obiskoval Frunzejevo vojno akademijo, ki jo je končal leta 1924. Nekaj časa sva sodelovala v obveščevalni službi glavnega poveljstva. Leta 1927, so Kleberja dodelili vojaškemu oddelku Kominterne. Delal je kot učitelj v kominternskih vojniš šolah. Za Kominterne je tudi po zaupnih nalogah hodil na Kitajsko.

Kleber ni bil nikdar v Kanadi in ni nikoli imel nič opravka z belimi gardisti. Ta del bajke je bil potreben, da bi prikrili dejstvo, da je Kleber štabelni častnik rdeče vojske. Zaradi tega zgodbe se je tudi njegov položaj voditelja mednarodne brigade zdel verjetnejši. Sicer pa je bil Kleber navzle dramatični vlogi, katero naj bi igral, brez moči v sovjetskem stroju.

Novembra 1936 je ta ruski general postal vrhovni poveljnik španskih vladnih čet na severnem oddelku madridskega bojišča.

Nekoč v prvih novembrskih dneh sem sedel v Marseilleu na letalo za Barcelono. Voz, ki me je tam čakal, me je hitro prepeljal v hotel v spodnjem mestu, ki je služil Sovjetom za glavni stan. Drugemu ni bilo tam bivanje nikomur dovoljeno. Tu sem dobil Staževskega, našega trgovskega zastopnika, in člana njegovega štaba. Tu je živel in delovala naša vojaška obveščevalna služba za katalonijo pod nadzorstvom generala Akulova.

Prišel sem v Barcelono, da bi svoje agente na Francovem ozemlju podredil zapovedništvu štabnih častnikov, ki so jim bile znane vojaške operacije, katere je na skrivaj vodil general Bersin. Mislim sem tudi, da bodo obvestila, ki sem jih dobival iz vojnega področja upornikov, v Madridu in Barceloni koristnejša kakor v Moskvi.

General Akulov je našo skrivno vojnisko službo v sovražnem taboru izredno učinkovito organiziral. Naši radijski oddajalci so tam

delali neprenehoma ter nam po prenosljivih radijskih oddajnikih vsak dan pošiljali obvestila odločujoče važnosti.

Prve moje vprašanje je seveda bilo, kako je s kakšno vojaško zmago. Odgovor je bil kratek in jednat:

»Tu je vse v strašni zmedi in naša edina tolažba je, da je smeda tam čez še dosti hušja.«

General Bersin je delal neutrudljivo, da bi iz nediscipliniranih in neenako oboroženih skupin ustvaril vojsko. Silil je Caballera, naj začne z nabori.

Bersin je zbral okoli sebe skupino ruskih štabnih častnikov ter iz njih naredil hrbenico republikanskega vrhovnega poveljstva. Pridobil si je velike zasluge za obrambo Madrida med obupnimi tedni v novembru in decembru. In Bersin je bil tako temeljito zakrinkan, da je samo pol ducata najvišjih republikancev vedelo kaj o njegovi navzočnosti, kdo pa Bersin prav za prav je, se nikomur ni niti sanjalo.

Vztrajal je pri zahtevi, da je treba imenovati vrhovnega poveljnika. Republikanska vlada se je spričo mnogih strank in skupin, ki so bile druga za drugo ljubosumne, le po velikem obotavljanju lahko odločila, da tako mesto ustanovi. Bersin je dobil primernege človeka v generalu Joseju Miaji, dobrem vojaku brez političnega častihleplja. V malo tednih je novembra 1936 dosegel, da je Miaja bil imenovan. Miaja je vrhovno poveljstvo obdržal do konca vojne.

Med tem je Staževski napenjal vse sile, da bi nadzorstvo nad denarstvom španske republike spravil v roke Sovjetov. Ljubil je Španijo in Špance. Bil je navdušen po svoji nalogi in je čutil, da še enkrat doživlja tisto, ki ga je dvajset let poprej, v ruski revoluciji, navduševalo.

V Juano Negrinu, finančnem ministru madridske vlade, je našel voljnega sodelavca pri svojih finančnih načrtih. Madridski vladi je bilo skoraj nemogoče, da bi kje na svetovnem trgu odkrito kupovali orožje. Španska republika je znaten del španskega zlatega zaklada spravila v pariške banke, ker je upala, da bo lahko uvažala s Francijo vojne potrebščine. Toda nastopila je težava, ki je ni bilo mogoče prekažati: francoske banke so se branile izročiti zlato, ker je Franco grozil, da jih bo odškodninsko tožil, če zmaga.